

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos VIII. — Izdan in razposlan dne 5. februvarja 1879.

19.

Ukaz ministerstva za trgovino od 25. januarja 1879,

o sestavljanji projektov (načrtov), kateri se tičejo železnic, in o uradnih opravilih z njimi zvezanih.

Z ozirom na naredbe postave od 18. februvarja 1878 (Drž. zak. št. 30) o razlastitvi za napravo in občevanje železnic, dajejo se, s prenarodbo ukaza od 4. februvarja 1871 (Drž. zak. št. 8), za lokomotivne železnice naslednja določila:

I. Javne železnice.

A. Pripravljajoči načrti ali osnutki.

§. 1.

Tehnična pripravljajoča dela za železnice dovoljujejo se na šest mesecev največ in ta rok se podaljša samo s tem uvetom, da se še predno mine ta rok, ti le pomočki podadó ministerstvu za trgovino in da se ono z njimi zadovolji, namreč:

1. Splošen zemljevid (mapa) vojno-zemljepisnega zavoda, v merilu od 1:75.000, 1:144.000 ali 1:288.000 (vselej po deželah v najnovejši izdaji) z določilom približevalne gledi namenjene nove železnice, in natančne gledi železnic okolo nje, katere že služijo ali se še delajo.

2. Narisan podolžni presek, v istem dolgostnem merilu, kakor je zemljevid, in 50-kratnem visokostnem merilu, z napovedjo nadmorske višine prestopanih razvodij in vmes ležečih dolov, ter namenjenih klancev in padcev.

3. Cenilo troškov za delo, kolikoršni utegnejo biti, kosmatih in čistih dohodkov in obresti, ki se jih je vsled tega nadejati od napravnega kapitala.

4. Poročilo, katero razklada, katerih narodno-gospodarstvenih ali drugih javnih koristi se je nadejati od načrtovane železnice; potem kaj se je v stavbeno-tehničnem oziru že doseglo in kaj se sme še upati, katere raznotine (varijante) so

mogoče, kako se misli železnica rabiti, ali se bodo upotrebovale stične železnice itd.

§. 2.

Da si izprosijo koncesijo, morajo prosilci po §. 5 postave za dopuščanje železnic (Ukaz ministerstva za trgovino, obrt in javne stavbe od 14. septembra 1854, Drž. zak. št. 238), predložiti te le kose, ako niso ob državni skrbi sestavljeni:

1. Splošen zemljevid kakor v §. 1, ki na tanko kaže namenjeno železnično potezo;
2. topografsko mapo (v najnovejši izdaji), ki posamne kraje na drobno razkazuje, v merilu od 1 : 25.000 ali 1 : 28.800 z napovedjo onih kosov, kateri gredó čez podeljene jamske mere ali rudnike v delu;
3. splošen podolžni presek, v merilu od 1 : 100.000 za dolžine in 1 : 2000 za višine;
4. poseben podolžni presek v merilu od 1 : 10.000 za dolžine in 1 : 1000 za višine;
5. zbirko vprečnih presekov (po 1 ali 2 na kilometer) v merilu od 1 : 200 gledé tistih železnocestnih mest, kjer so rebri prestrme, kjer je treba kako reko ali cesto preložiti, ali kjer sploh železnica na kako posebno težavo zadene;
6. kratek preudarek troškov, kolikor je moči, oprt na izkušnjo, izračunjen za vso železnico in povprek na kilometer, s temi predelki:
 - a) pripravljajoča dela in nadzor dela;
 - b) odkup zemljišča in druge odškodbe gledé tál, z ognjevarnimi napravami vred;
 - c) zemeljna dela (vsakovrstna);
 - d) pritična dela (utrditev obronkov sè zasadi, drenažo, tlakom, kamenjem, opornim zidom, posip kolovozov itd.);
 - e) male umetne stavbe, do kakih 20 metrov svetle odprtine;
 - f) velike umetne stavbe, cestovodi in predori (največ po navadni dolgostni meri);
 - g) posip kolej (vštevši polaganje vrhnjega dela);
 - h) vrhnje delo (vštevši vrtilnice, mostne tehtnice, kladne žrjave, znamenja);
 - i) visoke stavbe (vštevši mehanično opravo vodnih postaj in delalnic);
 - k) različno (ogradba, kazalci, telegraf, premičnina, oprava delalnic, zaloge, poprejšnji troški za občevanje itd.);
 - l) vozila.

7. Tehnično poročilo, ki potrjuje in razlaga ves predlog, sosebno odbrane prehode razvodij, geologijsko kakovost tál, sprejete klance in minimalne krivulje, za podlogo služee normalije, neogibne vélike stavbe, število in položaj kolodvorov in postaj itd.

Koliko bode postaja od postaje narazno, v katero mér se izvede železnica in koliko pojde v breg, koliko umetnih stavb bode treba in kolikšne velikosti, vse to se razkaže v priloženih tabelah s številkami.

Če gré za kake raznotine, o katerih bi ne bilo že v prvem predlogu (§. 1) rešeno, naj se primerjajo med sabo, ter naj se razloží, kaj govori za in zoper katero.

Vlada si pridržuje, ako treba kratkim pôtom, ogledati tudi ležni črtež, iz katerega se je posnel posebni podolžni presek št. 4.

§. 3.

Ako se vzvidi trgovinskemu ministerstvu, da je predloženi načrt primeren, vzame ga v trasni pregled.

V ta namen naj prositelj za koncesijo udeležnim političnim deželnim oblastvom predloži kopije načrtnih kosov 1, 3 in 7 omenjenih v §. 2 po toliko, kolikor jih zahteva vsako deželno oblastvo.

Té kopije se razpologé v sedeži udeleženih političnih oblastev prve stopinje na osem dni, vsakemu v vpogled.

Občinam je razpoložanje črtežev primérno naznaniti in njih predstojništva so dolžna razglasiti, kje in kdaj bode moči vpogledati vanje.

Kake opomnje o tem sprejemajo se v zaslíšne pôle, nalašč za to napravljene, ali pa se njim priložé in, ko mine rok, pošlje jih politično oblastvo prve stopinje sè svojim mnenjem deželnemu oblastvu.

Nato sestane pod vodstvom političnega deželnega oblastva in — ako trgovinsko ministerstvo ne ukrene drugače — v njegovem sedeži, komisija, katero skliče za vsak slučaj trgovinsko ministerstvo iz zastopnikov deželnega oblastva, glavnega nadzorstva avstrijskih železnic, državnega vojnega ministerstva, trgovinskih zbornic, deželnega odbora in po okolnostih rudarskega oblastva, ter drugih oblastev in korporacij; ta komisija ima posebno nalogo vojaške, upravne, trgovinske in gospodarstvene ozire, gledé nove železnice in lege postaj, isto tako interese in kake pridobljene pravice prevoznih zavodov preskušati in preudariti, svoje mnenje izreči, je li načrtno železnico sploh dopustiti, izbor med podanimi raznotinami priporočiti, ali kake druge predrugečbe v železničnem pravci nasvetovati.

Državnemu vojnemu ministerstvu, isto tako političnemu deželnemu oblastvu in glavnemu nadzorstvu avstrijskih železnic dano je na voljo, predno sestane komisija, odposlati na mesto zastopnika, traso ogledat.

Za gradivo posvetovanju ima komisija vposlane zaslíšne pole, kake nasvete njenih udov, isto tako njej odkazane ali naravnost njej prihajajoče prošnje.

Prositelja koncesije ali zastopnike njegovega je privzeti s posvetovalnim glasom.

Komisija ima pravico, zaslišati tudi druge osebe.

§. 4.

Na podlogi komisijnega zapisnika, ki se predpolaga trgovinskemu ministerstvu, in tega, kar se je sicer podalo iz trasnega pregleda, razsoja vlada o dopustnosti in vrednosti ter o splošni gledi železnice, katere se je držati, isto tako — pridržavši si dokončno rešilo poleg železniške koncesijske postave — o uvetih, pod katerimi se more pridobiti koncesija.

§. 5.

Železnice, katere se delajo o državnih troških, podležé isto tako trasnemu pregledu, določenemu v §. 3.

B. Dokončna trasa.**§. 6.**

Potem ko se je podelila koncesija, oziroma, ko se je ukrenilo, da se bode železnica delala o državnih troških, vpoložiti je najpred načrt dokončne trase pri trgovinskem ministerstvu.

Ta načrt, ki se sestavlja na podlogi ministerske razsodbe storjene po §. 4, naj obseza :

1—7. Kose omenjene v §. 2, potem

8. Ležni črtež v merilu od 1:2880 najmenj (m ali ležni črtež) s plastnimi krivuljami ali vsaj z dovolnim številom višin na desno in na levo od železnice, kjer je železnica v odnosu (zarezi), napravi se železnična os rumena, a kjer je v nanosu (nasipu), rudeča. Tudi je vrisati predore, cestovode, mostove, prolaze, prehode ter preložene pote in vode vsaj približema.

Kadar predloženi črtež ni kopija izvirnega plastnega črteža, pridržuje si vlada, va-nj kratkim potem vpogledati.

§. 7.

Ako je načrt dokončne trase bistveno različen od dovoljenega prednačrta (§. 4), ali zadeva nova vprašanja javnega interesa, smé trgovinsko ministerstvo, predno ga dovoli, zaukazati, da se trasa z nova ali popolno ali deloma pregleda.

Dovoli se dokončna trasa vselej samo s pridržkom prenaredb, katere bi se za potrebne spoznale pri političnem obhodu.

C. Število in leža postaj.**§. 8.**

Po dovoljenji dokončne trase predložiti je trgovinskemu ministerstvu, da se ustanovi število in leža kolodvorov, postaj in malih postaj, naslednje načrtne kose :

1. Splošen zemljevid vojno-zemljepisnega zavoda (§. 1, št. 1) z rudeče vrisano progo, in določilom nasvetovanih postajnih mest, isto tako postaj na progah, ki so že v kretnji ali službi;

2. Končno določeni splošni podolžni presek (§. 2 št 3);

3. Zbirko ležnih črtežev nasvetovanih kolodvorov, postaj in malih postaj (merilo najbolje 1 : 5000 in 1 : 2880 največ) z določilom poslopij, in dovoznih cest, ako moči v takem razsežji, da je na njih videti selo;

4. Razjasnjujoče poročilo, v katerem je — ako se postaje, ali male postaje ne nameravajo na obstoječih javnih cestah ali potih — staviti o napravi dovoznih cest določne predloge v tehničnem in denarstvenem oziru.

§. 9.

Ako ni nikakih posebnih krajnih ovir, načrtati je kolodvore, postaje in male postaje vsoloravno.

Na razhodu različnim upravam lastnih železnic, gledati je na to, da se služba gledé ljudi in, ako moči, tudi služba z blagom zedini v istih prostorih enega samega skupnega krilnega kolodvora, ki stoji pod edinstveno upravo.

Da se laže doseže ta namen, naj se novo podjetje, ako se ni to že zgodilo predno se je dala koncesija, gotovo pa, predno vloži svojo postajno vlogo, domeni z dotičnimi starejimi železnicami.

O volitvi imén novim postajam, nasvetovati je dvojna imena samo tedaj, če so neizogibno potrebna, da se ločijo od obstoječih postaj.

§. 10.

O predlogi omenjeni v §. 8 postopa se uradno tako kakor pri trasnem pregledu (§. 3).

Postajna komisija naj izreče svoje mnenje ne samo o številu in leži postaj, katere je izdelati, nego tudi o njih imenih, isto tako o dovozih in njih glédi.

Gledé na poravnanje troškov, zvršilni rok in prihodnje vzdržavanje privoznih cest, iskati je sporazumljenja.

Kar se tiče privoznih cest, katere se napravijo s konkurencijo, v deželah, v katerih bivajo postave o privoznih cestah železniških, ravnati se je po določilih teh postav.

Vlada si pridržuje, napravo postaje še le tedaj dovoliti, kadar je rešeno vprašanje o dotičnih privoznih cestah.

§. 11.

Ako se pri razsodbi, ki jo o leži postaj ukrepa trgovinsko ministerstvo, pokaže potreba, da se dovoljena trasa predrugači, bode se vselej po važnosti predrugačbe istodobno ukazalo, ali naj bode predrugačba predmet nadaljnji posebni predlogi (po §. 6) ali naj se samo pri sestavi podrobnega načrta izvede.

§. 12.

Tudi kadar gré za napravo ali opuščenje kolodvorov, postaj in malih postaj na železnicah v kretnji, ne bode se praviloma razsojalo brez posebnih v §. 10 omenjene postajne komisije. Ta komisija se pa more v tem slučaju poklicati kam drugam, nego v sedež deželnega oblastva, in po okolnostih tudi združiti s politično obhodno komisijo.

Izrecno izločena so ne javna nakladališča in tóne male postaje, katere se odpirajo za poskušnjo, in katere more tudi trgovinsko ministerstvo kar zopet zapreti.

D. Politični obhod.

§. 13.

Še le po ustanovitvi postaj zaklini se proga podrobno in začnó se izdelovati podrobni načrti.

Ako bi se pri tem, kakor je naravno, pokazale nebistvene razlike od dovoljene trase, bodo se načelno v nemar puščale.

Da bode moči izogniti se prepogostim pogrěskom o političnem obhodu, priporočajo se pri sestavi podrobnih načrtov naslednja pravila:

Pri provozih (za kolovoze) z železnimi ali lesenimi nosci naj se svetla višina ne načrtava pod 3·20 metra; kjer pa gre samo za občevanje, tudi nikdar z več nego 4·50 metra.

Pri obokanih provozih naj se svetla višina na temenu zmeri za $\frac{1}{3}$ pušične višine obloka večjo nego pri brunskih mostovih.

Svetla širina pri provozih in nadvozih naj se določi po krajnih potrebah.

Pri kolonskih potih in sploh pri vojaško imenitnih provozih ne sme svetla višina biti pod 4 metri (pri brunski sestavi) in svetla širina ne pod 5 metrov.

Pri prehodih čez šine železnične na pošev naj ostri kot, ako moči, ne bode pod 45°.

Pri vseh takih prehodih za vozove, naj se na obeh straneh železnice cesta ali pot zunaj zaperte pregraje, ako moči, najmanj 10 metrov dolgo vodovodna ali rahlo položna napravi, da bode mogla počivati vozna živina.

Pri cestnih in potnih prelogah držati se je, ako moči, naslednjih maksimalnih položnosti, namreč:

za državne ceste 3 odstotke,

„ deželne in okrajne ceste, 4 odstotke,

„ druge poti 6 odstotkov.

Ako pa ceste in poti, ki se prelagajo, med bližnjimi višinami že kažejo večje strmine, smejo se po okolnostih tudi le-te jemati za vodilo.

Gradivne jame je tako načrtati, da jim bode po možnosti zagotovljena temeljita posušitev.

Kjer se brez posebnega pojasnila govori o svetlih širinah in višinah (zlasti §. 14 št. 2 in 7), odnašajo se té vselej na cestno dno in cestno sredo, oziroma na normalno vodno višino in razumevajo se navpično na oporo.

§. 14.

Da se zaukaže politični obhod, predložiti je trgovinskemu ministerstvu naslednje pomočke:

1. Končno določeni krajepisni podrobni zemljevid (§. 2 št. 2);

2. Ležni, oziroma zemljeodkupni črtež v merilu 1:1000 (veliki ležni črtež) s postajami in čuvajnicami, obronki, potnimi in vodnimi prelogami, podvozi in nadvozi, isto tako s prestopi razvodij in umetnimi stavbami sploh, z napovedjo njih svetlih odpertin in višin, slednjič z napovedjo namerovanih odkupnih mej in katasterskih številk zemljiščnih parcel, katerih se železnica dotika in blizu njih.

Zemljeodkupni črtež ločiti od pravega ležnega črteža, to je, predložiti dva črteža, na mesto tu v misel vzetega enega, dano je železniškemu podjetju na prosto voljo;

3. Poseben podolžni presek v merilu 1:2000 za dolžine in 1:200 za višine.

4. Zbirko merodajnih prečnih presekov, eventualno s pristavkom tega, kar se je našlo pri raziskavanji tál.

5. Podolžne in normalne prečne preseke vseh znatno preloženih cest in vodá;

6. Razkazek glednih in strminskih razmer železnice;

7. Razkazek cest in vodá z glavnimi razmerami dotičnih umetelnih stavb in prestopov železnice vred, z napovedjo korporacij ali strank, katere imajo prevzeti vzdrževanje vsake ceste ali vode, ki jo je preložiti ali z nova napraviti;

8. Spis potrebovanih zemljišč in pravic. V teh spisih povedati je vsa okrajna sodišča, v katerih okoliš spadajo občine, in vse katasterske številke, in površnje mere parcel, za katere je treba razlastitve; isto tako zahtevane prostore (§. 12 razlastilne postave);

9. Spis imen in bivališč razlaščencev, sestavljen pod §. 14 razlastilne postave.

Ta kos se pa more, in to samo v enem spisu, poslati tudi naravnost političnemu deželnemu oblastvu.

Tako kakor gori s številkami 2 (zemljeodkupni črtež), 8 in 9 oznamenjene kose, položiti je tudi s številko 7 oznamenjeni razkaz, držič se določil, ustanovljenih s §. 14 razlastilne postave, v posamnih občinah na razgled. Isto veljá v Galiciji in Bukovini za graščinska ozemlja.

V ta namen postaviti je kose 2, 7, 8 in 9 ločene po katasterskih občinah.

Trgovinsko ministerstvo preskuša za zdaj vpoloženi podrobni načrt in zakaže, ako se mu vidi za zvršitev sposoben, politični obhod (§. 12 razlastilne postave). Obhod pa utegne zaukazati tudi uvetoma tako, da stavi k posameznim delom načrta pridržke.

§. 15.

Komisija, kateri je izročen politični obhod, sestoji:

- a) na podlogi §^a 13 razlastilne postave iz zastopnika političnega deželnega oblastva, ki vodi komisijo, zastopnika glavnega nadzorstva avstrijskih železnic, in vsakokratnega zastopnika političnega okrajnega oblastva, v katerega okoliš spada predmet uradnega poslovanja;
- b) potem iz zastopnika državnega vojnega ministerstva, eventualno tudi rudarskega oblastva in drugih udov, katere imenuje za vsak slučaj trgovinsko ministerstvo.

Deželnemu glavarju je pridržano, vsakokrat enega tehničnega uradnika političnega deželnega ali okrajnega oblastva, ki pozná kraj, za vsak slučaj kot sovetnika pridati gori imenovanim zastopnikom teh oblastev.

§. 16.

Naloga obhodni komisiji je dvojna, namreč:

z ene strani pozvedbe o ustanovitvi predmeta in razsežaja razlastitve izvirajoče iz delanja železnice zvršiti, oziroma izreči svoje mnenje o ugovorih proti razlastitvi,

z druge strani izreči svoje mnenje o stavbenem črteži sè stališča javnega interesa, oziroma o ugovorih proti črtežu, zlasti gledé na ceste, pote in vode, katerih se železnica dotika, o leži in razmerji umetelnih stavb, potnih zagraj itd.

V obeh smislih sme komisija, ako treba, nasvetovati premembe v glednih in strminskih razmerah železnice, ako bi kazalo, da so take premembe, vkljub poprejšnji skrbno ustanovljeni trasi, še opravičene.

Poslovati more tudi o napravi kolodvorov in postaj, toda ne tako, da bi jim zopet ovrgla že določeno splošno ležo.

Deležnikom je na prosto voljo dano, pred komisijo ugovarjati ne samo proti zahtevani razlastitvi (§. 15 postave od 18. februarja 1878), nego tudi proti stavbenemu črtežu samemu ob sebi.

Zasebno-pravne zahteve, katere stavijo razglaščenci, a tako da se ne dotikajo javnega interesa in jih je moči poravnati s podeljenim jim odškodovanjem, izločiti je iz poslovanja obhodne komisije in pridržati sodni ustanovitvi tega odškodovanja (§§. 24 in 27 razlastilne postave).

§. 17.

Za vsako katastersko občino napraviti je poseben obhodni zapisnik. V njem je omeniti vselej samo premembe načrtnih predlog, katere zahtevajo deležniki, ker se umé samo ob sebi, da naj povsod, ker komisija ne nasvetuje nikake premembe, ali je deležniki še zahtevajo ne, veljajo določila načrtnih kosov 2, 7 in 8 (§. 14), katera so od obhoda počenshi celokupni deli obhodnega zapisnika, za sprejeta in torej merodajna ter vse stranke vežoča.

Ako nasvetuje komisija z izrecnim privoljenjem zastopnikov glavnega nadzorstva avstrijskih železnic, državnega vojnega ministerstva in eventualno tudi rudarskaga oblastva ter zastopnika železničnega podjetja kako premembo stavbenega načrta, oziroma odkupnih mej, vpisati je, predno se sklene zapisnik ako moči nove meje v ležni črtež (§. 14 št. 2) in tudi razkaze št. 7, 8 in 9 popraviti, da bode moči, ako privolijo razglaščenci, takoj ukreniti razlastilno rzsodbo (§. 17 razlastilne postave).

Ako tega ní moči, treba je razlastilno rzsodbo za dotični kos, ali dotične parcele, odložiti do tega, da stavbeno vodstvo ustanoví nove meje in površja, in da jih pregleda glavno nadzorstvo avstrijskih železnic, eventualno da rzsodi trgovinsko ministerstvo in da se po okolnostih zvrši poznejša obravnava (§. 21 razlastilne postave).

Izvirne zapisnike obhodne komisije z listinami vred pošlje politično deželno oblastvo sè svojim mnenjem trgovinskemu ministerstvu, na vpogled, oziroma v končno rzsodbo; a naposled se skrbno shranijo z večkrat omenjenimi prilogami št. 2, 7 in 8 vred v arhivu političnega deželnega oblastva.

Prepise obhodnih zapisnikov s prilogami vred oddati je trgovinskemu ministerstvu in stavbenemu podjetju; potem, vendar samo s prilogo 7, državnemu vojnemu ministerstvu in glavnemu nadzorstvu.

§. 18.

Ako je na železnici, katera se dela, ali že občuje, zvršiti kake prestavbe ali dostavbe, katere vplivajo na deželne občilne razmere, ali tekoče vode, ali rudnike,

napraviti je vsakakor politični obhod. Ako je z njim zvezana razlastitev, postopati je natanko po predstoječih §§. 12—17. Ako pa gré za tako stavbo brez razlastitve, razpoloži se načrt, oziroma nasvet ne v krajnih občinah, nego kakor v §. 3 samo 8 dní v okrajnih glavarstvih; obravnavo pa zvršuje komisija (§. 15) ne v sedeži deželnega oblastva, nego na mestu samem.

Ako ne gré za pota, vodoteke ali rudnike, odpade politična obhodna komisija in gledé na zemljiščni odkup postopati je po §. 21 razlastilne postave.

Ako se slednjič železnica ne dotika potov, vodotekov in rudnikov in tudi ní potreba razlastitev, sme privoljenje izreči trgovinsko ministerstvo tudi brez krajne komisije.

E. Stavbeno privoljenje

§ 19.

Nobena stavba se ne sme zvršiti, predno je ne privoli trgovinsko ministerstvo.

Stavbeno privoljenje, kakor stvar zahteva, ne more biti splošno, nego podaje se — ako se je že v posest vzelo potrebno stavilišče — za razna dela iz dovoljenja dotičnih načrtov, na podlogi naslednjih določil.

§. 20.

Ako so se dovolile normalije železničnih presekov, podaje se stavbeno privoljenje za zemeljska in pritična dela iz začasnega odobrenja trgovinsko-ministerstvenega dovoljenja podrobnega načrta (§. 14 zadnji odstavek) v zvezi s podatkom političnega obhoda, če proti njemu ni pomiselka, kjedkod pa z odloko trgovinskega ministerstva o njem.

§. 21.

Stavbeno privoljenje za umeteljne stavbe podaje se iz političnega obhoda, kakor pri zemeljskih delih (§. 20) in iz trgovinsko-ministerstvenega odobrenja dotičnih normalij, oziroma umetelnih stavb, načrtanih za kake druge določne kraje.

Lahke odpertine (širine in višine) po političnem obhodu določene naj se, ako se ni nasprotno izrečno pogodilo, smatrajo za najmanjše, katere je brez nadaljnjje komisijske obravnave moči pomnožiti, a ne zmanjšati.

Za železne mostove železnične merodajen je ukaz od 30. avgusta 1870 (Drž. zak. št. 114). A na sekundarnih železnicah utegnejo se privoliti olakšice.

Za železne ali lesene cestne in potne mostove (zlasti nadvožnje) naj se preračunu jemlje za podlogo poskuna obtežitev od 400 kilogramov na štirjaski meter mostne površine; ako posebne krajne razmere ne opravičujejo kake izime.

§. 22.

Visokostavbeni načrti vlagajo se pri trgovinskem ministerstvu praviloma v merilu po 1 : 100 za pokončne, pa 1 : 100 ali 200 za talne črteže; o njih izreče svoje mnenje najprej glavno nadzorstvo avstrijskih železnic sè strokovnjaškega,

potem politično deželno oblastvo sè stališča deželnega stavbenega reda in krajnih interesov, a naposled odobri jih trgovinsko ministerstvo.

§. 23.

Kolejne načrte (posebne ležne črteže) postaj (v merilu po 1 : 1000) odobrava trgovinsko ministerstvo.

Normalije za vrhnjo stavbo, signale, mehanične oprave, ograje, potne zavoro itd. podleže isto tako trgovinskega ministerstva odobrenju.

§. 24.

Načrti za lokomotive in vozove odobravajo se samo tedaj, kader se država denarstveno udeležuje, po merilu dotičnih domemb, ali pa kader se namerava vvesti nove ali nenavadne, varnosti zadevajoče iznajdbe ali naredbe.

F. Ognjevarne naprave.

§. 25.

Narejajoč podrobne načrte, gledati je na naslednja načela:

Za požarni okoliš ima se prostor, kateri bi se pokrili z namišljeno v razmeru 1 : 3 nagneno streho, katere slame bi šlo 10 metrov nad gornjim robom šine v sredi kolej in katere širina bi znašala na vsaki strani železnice 30 metrov, od srede kolej.

Znotraj požarnega okoliša prepovedane so na poslopjih lesene in slamne strehe, isto tako stene iz desák in klád, ako niso ometane.

Za ognjevarno krivalo velja tudi strešni klej. A pri poslopjih za stanovanje in takih, v katera se spravlja živež in klaja, sme se rabiti samo z lastnikovim privoljenjem.

Stavbe lesene z izzidanimi vmesnimi prostori (Riegelwandbauten) naj se imajo za ognjevarne.

Ako to dopušča navadna mér vetrov in druge krajne razmere, utegnejo se podeliti olakšice (sosebno škodljaste strehe) v mejah gori razloženega požarnega okoliša.

Ako spada pri manjših poslopjih samo en dél strehe ali stene v požarni okoliš, to je vselej po površni razmeri in krajnih okolnostih vso streho ali steno napraviti ognjevarno ali pa neizpremenjeno pustiti.

Ako gré za večje strešne površnine, potegniti je mejne črte novega krova ali sè slemenom, ali s temenom paralelno.

§. 26.

Ognjevarne naprave so predmet posebni komisijski obravnavi, katero je imeti po političnem obhodu, ako se ne morejo vsled malenkosti prepustiti političnemu obhodu, ali pa poznejšnji zemljeódkupni obravnavi (§. 21 razlastilne postave).

Predloga, katero naj napravi železnično podjetje in v slučaju posebne obravnave vloží pri glavnem nadzorstvu, obseza:

1. spisek v požarnem okoliši stoječih poslopij z naznambo sedanjega stavbenega stanja in nasvetovanih naprav;

2. prepis ali posnetke iz vélikega ležnega črteža (§. 14 št. 2);

3. pótrebne poprečne preseke z naznambo dotičnih poslopij.

Komisijo zaukaže politično deželno oblastvo; in ona sestoji iz zastopnika tega oblastva za voditelja, iz zastopnika glavnega nadzorstva, iz tehničnega zastopnika političnega deželnega oblastva.

V slučaji kakeka pomiselka razsoja trgovinsko ministerstvo.

§. 27.

Kolavdacijo izvršenih ognjevarnih naprav opravlja ako moči zastopnik političnega okrajnega oblastva, in ako se pokaže kak pomislek, zastopnik glavnega nadzorstva in tehničen zastopnik političnega deželnega oblastva.

Najdenje kolavdacije izdá politično deželno oblastvo železničnemu podjetju v prvem slučaji neposredstveno, v zadnjem slučaji po izprošenej razsodbi trgovinskega ministerstva.

Kolavdacija ognjevarnih naprav mora končana biti predno se vvedó gradivni vlaki (§. 28) in zatorej je primerno pospešiti zvršitev propisanih del in uradnih poslov.

G. Porabno privoljenje.

§. 28.

Začasna kretnja na železnicah v delu, da se prevazajo gradiva in delavci, sme se vvesti samo dovoljenjem glavnega nadzorstva.

V ta namen naj se železnično podjetje obrne z oznamenilom kosa, po katerem se ima voziti, na omenjeno oblastvo in naj

- a) odgovorno osebo, postavljeno za izvršitev té kretnje imenom naznani;
- b) pridene dokaz kolavdacije ognjevarnih naprav na dotičnem kosu;
- c) napové, ako se niso še opravile mostne preskušnje (§. 29), težo lokomotiv, katere se bodo začasno rabile.

Ako glavno nadzorstvo dovoli začasno lokomotivno kretnjo, naj istodobno naznani političnemu deželnemu oblastvu propisane uvete.

Predno se vvedó službeni vlaki, kateri gredó vselej pred otvorenjem železnice, izprositi je v vseh slučajih začasno lokomotivno kretnjo za vso progo, katera se ima odpreti.

§. 29.

Preskušnja železnih in lesenih železničnih mostov opravlja se na podlogi ukaza od 30. avgusta 1870, ako posebni dovolitveni uveti (§. 21), sosebno na sekundarnih železnicah ne zahtevajo, da se deloma drugače postopa.

Mostne preskušnje opravlja glavno nadzorstvo, ko se je za nje oglasilo železnično podjetje.

O iznajdku preskušanj piše se zapisnik v dveh spisih, katerih eden naj železnično podjetje pokaže tehnično-policijski preskuševalni komisiji (§. 31).

Ali je preskušati narejene potne in cestne mostove (nadvožnje), o tem razsoja po tem, kar kažejo dovolitveni razglasi, glavno nadzorstvo.

§. 30.

Kadar je dodelan nov železnice kos, naj železnično podjetje trgovinskemu ministerstvu v dvojnem spisu popolnem po tem, kakor je kos izdelan, podá

1. splošni podolžni presek (§. 2 št. 3),
2. posebni podolžni presek (§. 2 št. 4),
3. podrobni zemljevid (§. 2 št. 2),
4. kolejne črteže (§. 23).

En primerek teh pomočkov, razpet na platno, naj se priloží prošnji za odprtje železnice.

Drugi državnemu vojnemu ministerstvu namenjeni primerek naj se podá v enem mesecu z naslednjimi drugimi pomočki vred, namreč

5. splošnimi razkazi mostov z napetnino od 50 metrov ali še večjo v merilu najmanj 1 : 200.

§. 31.

Preskusna komisija naj se na podlogi §. 2 reda za občilo železnic od 16. novembra 1851 (Drž. zak. št. 1, l. 1852) prepriča, ali se je moči po vsej pravici nadejati redne brezovirne in varne kretnje na železnici, katera se odpira. (Prim. §. 34).

Komisija naj se zlasti vpogledavši v spise prepriča, da so ognjevarne naprave, isto tako kake zavarovalne stavbe v rudnikih dodelane (§. 27) in da so mostne preskušnje po propisih zadovoljujoč uspeh imele (§. 29). Stavbeno stanje posamnih naprav, katere je podati vojaški upravi, naj se v komisijnem protokolu izrečno omeni.

Tehnično-policijsko preskušnjo opraviti je najmenj pet dni pred nameravnim začetkom kretnje.

Komisija sestoji iz:

dveh zastopnikov glavnega nadzorstva avstrijskih železnic, izmed katerih najstarejemu po činu službi pristoji voditeljstvo komisije, enega zastopnika političnega deželnega oblastva.

Odporno privoljenje daje po nasvetu komisije trgovinsko ministerstvo.

Ako o času, ko se železnica odpira, kaka pogojena postajna dovozna cesta ni dodelana, da bi se moglo voziti, sme se dotična postaja za čas izločiti iz odpora.

§. 32.

Podeljevati porabna privoljenja za razširjalne in obnavljane stavbe na železnicah o kretnji pristoji glavnemu nadzorstvu avstrijskih železnic. To oblastvo razsoja od slučaja do slučaja, ali se mu vidi potrebno, da se prej kraj ogleda,

v kolikor dovolilni razglas dotičnega stavbenega načrta nima že v sebi določila, ki se odnaša na porabno privoljenje.

§. 33.

Za vsako lokomotivo podeli se porabno privoljenje na podlogi posebne preskušnje, izvršujoč §. 21 reda za krettnjo železnic od 16. novembra 1851, po tam v misel vzeti komisiji.

Pred to preskušnjo mora se napraviti poskušnja kotla na podlogi ukazov od 1. oktobra 1875 (Drž. zak. št. 130) in od 20. julija 1877 (Drž. zak. št. 78).

Za osebne in bremenske vozove daje se posebo porabno privoljenje samo tedaj, ako je bilo pri odobrenji pridržano (§. 24).

§. 34.

Razen ognjevarnih naprav (§. 27) daje se porabno privoljenje vselej sè samo-umevnim pridržkom kolavdacije, bodi si, da je že deloma ali vsa zvršena, ali da se še le zvrši.

Samo pri odpiranju garantovanih potéz stopijo kolavdacijska vprašanja na dvé strani tudi pred tehnično-policijsko preskusno komisijo. Ona ima namreč dolžnost, ako moči v dogovoru z družabnim zastopnikom:

1. Staviti poseben nasvet o iznosu, katerega bi bilo odbiti po meri zaostalih davščin od čistega dohodka garantije, katera pride v moč z dnem odprtja notri do dobe, ko bode železnica, kakor dopust zahteva, dodelana in s potrebnim za krettnjo oskrbljena;

2. oznameniti one kose ali stavbe, katerih vzdrževalni troški se zalagajo tedaj začasno in do ko bodejo dodelane, oziroma kolavdirane, iz stavbenega zaloga, in ne smejo obremenjati računa kretnje. Ta izločba bode veljala zlasti za kolejne kosove, ki niso kakor treba posuti, za nedovršene obronke, jarke in zareze.

II. Dovožne železnice.

§. 35.

Za dovožne železnice, to je rudniške ali obrtniške železnice, katere se iztekajo v javne železnice, a ne vozijo ljudi (z lokomotivno krettnjo ali brez nje), naj se iztekajo ako moči v postajne koleje, a ne v odprto glavno železnico.

Izimke od tega pravila je treba v stavbeni prošnji izrečno opravičiti s krajnimi zadržki in to s predloženim podolžnim presekom (§. 2 št. 4) tistega kosa glavne železnice, ki obseza obé postaji, med katerima se ima iztekati dovožna železnica.

Pri tem je treba, kar se največ more, skrbeti za to, da se z menjališči na odprti železnici združena nevarnost kar je mogoče odpravi in da se ustavljanje vlakov glavne železnice, kjer je namenjeno, in tudi postavljanje vóz na pritaknjeni dovožni železnici, ako je treba, prav olajša in zagotovi bodi sè stranskimi kolejami, ali s položnostjo sveta.

§ 36.

Za dovozne železnice, na katere naj se uporabi razlastilna postava od 18. februarja 1878, napravi se praviloma takoj politični obhod po §§. 14—17.

Ako ni treba razlastitve po ravno omenjeni postavi, sme se okrajšano postopati, kakor je propisano za razširjalne stavbe (§. 18).

Ako pa dolgost načrtane dovozne železnice doseže en kilometer in sploh, ako se že naprej kažejo upravne, zasebnopravne a kretnjetehtnične težave, treba je praviloma pred političnim obhodom odobrenja trase po §§. 6 in 7.

V tem slučaju se preudarek troškov (§. 2 točka 6) lahko opusti in komisija za pregled trase kam drugam nego na sedež deželnega oblastva pokliče.

§. 37.

Stavbeno privoljenje daje se za dovozne železnice prav tako, kakor za javne železnice (§§. 19—24) in sicer pri rudniških dovoznih železnicah v dogovoru s poljedelskim ministerstvom.

Privoljenje za odprtje dovozne železnice ali za porabo posameznih delov njenih daje se, kakor za razširjalne stavbe na železnicah, katere so v kretnji.

§. 38.

Ako se hoče na nadzemski rudniški ali obrtniški železnici, ne iztekajoči se v kako javno lokomotivno železnico, vvesti lokomotivna kretnja, to naj glavno nadzorstvo postopa kakor pri odprtji kake dovozne železnice.

III. Splošna določila.

§. 39.

Črteži vsakega železničnega kosa, po katerem se hoče v istej dobi vožnja začeti, naj se za ves ta kos ob enem podadó, in ne vsak posebej, razen ako bi se mogli povedati posebni razlogi za izimek.

To določilo meri tudi na umetne in visoke stavbe, kolejne črteže itd.

§. 40.

Razen mesečnih poročil o stavbeni delavnosti predložiti je glavnemu nadzorstvu vsake tri mesece poseben podolžni presek (§. 2 št. 4), na katerem je napredovanje zemeljskih del, umetnih in visokih stavb in kolej z barvami razkazano.

§. 41.

Vse vložene načrte naj spremlja tehnično poročilo, katero razlaga in potrjuje naredbe v njih nasvetovane.

To poročilo in tudi vsi kosi načrta naj imajo datum in podpis.

Zmanjšano merilo, katero se je rabilo, mora biti na vsakem obrisku zapisano.

Predlagani obriski in spisi naj se podajo v obliki od 21 do 34 centimetrov zganeni, in vsak kos z vnanjim nadpisom.

Obrazci različnih črtežev se lahko pogledajo in dobé pri glavnem nadzorstvu.

Vse kose kake predloge je oznameniti sè zaporednimi številkami, in vsaki predlogi, katera sestoji iz več nego treh kosov, pridati je spisec kosov (kon-signacijo).

§. 42.

Ako bi se v obriskih in spisih imena postavnih mer in též okrajšavala, naj se rabijo naslednja oznamenila:

Dolgostne mere:	Telesne mere:
za meter m	za liter l
„ centimeter cm	„ hektoliter hl
„ milimeter mm	„ kubični meter cbm
„ kilometer km	„ kubični centimeter ccm
	„ kubični milimeter cmm
Poveršnje mere:	Teže:
za ar a	za gram g
„ hektar ha	„ miligram mg
„ kvadratni meter qm	„ kilogram kg
„ kvadratni centimeter qcm	„ bečvo t
„ kvadratni milimeter qmm	
„ kvadratni kilometer qkm	

§. 43.

Tiste predloge, katere bi vpoložitelji radi z vladnim dovoljenjem opravljene nazaj dobili, morajo se v dvojnem spisu narediti.

V §. 14 omenjene kose št. 2 in 7 vpoložiti je v trojnem spisu in vidira jih obhodnja komisija.

Duplikate je predložiti v posebnih vezkih.

§. 44.

Na podolžnjih presekih naj se ne pišejo tako imenovane postajne številke, nego na mesto njih daljave od začetka poteze.

Razdelitev teh presekov mora se na zemljevidih in črtežih ponavljati tako, da ne more biti dvoma, da si punkti ustrezajo na črtežu in preseku.

Na presekih je treba tudi daljave postaj (merjene od sredine sprejemnih poslopij) in nadmorsko visokost primerjalne ravnote pri vsakem odstavku zapisati.

Na podrobnih podolžnjih presekih naj se načrtajo vsi ravnoležni prehodi (čez šine), vse umetne stavbe, oporno zidovje itd.; a na splošnih podolžnjih presekih vsaj glavne stavbe (predori, cestovodi, mostovi).

§. 45.

Pri vodah se mora na podolžnjih presekih — in na vprečnih presekih mostov in prilazov ali propustov najnižji in najvišji stan vodovja povedati. Pri večjih rekah naj se na zemljevidih in ležnih črtežih po okolnostih naznanijo tudi meje, doklej na okrog seza povodenj.

Pri pogorskih železnicah, ki se vzdigujejo po brežinah, bode tudi dobro, da se na preglednih presekih (§. 1 št. 2 in §. 2 št. 3) vsaj približema načrta dolinsko dno.

§. 46.

Trgovinskemu ministerstvu je pridržano, kadarkoli se pokaže, da narejene ustanovitve po njegovem mnenji ne zadostujejo, v zagotovljenje varnosti in javnih interesov zaukazati potrebne dopolnitve in preuredbe odobrenih načrtov zaslišavši dotične železnične družbe.

Odstope od odobrenih načrtov, razen ko bi bili čisto nebistveni, smejo napraviti železnične družbe, tudi ako so se zedinile z bližnjimi udeleženci, samo zadobivši privoljenje trgovinskega ministerstva.

§. 47.

Ugovori in zahteve udeležencev se ne jemljejo kar na zapisnik, nego vsaka komisija (§§. 3, 10, 15 in 31), ako gré za razsodbo trgovinskega ministerstva, naj stavi določen nasvet.

Da bode komisija zmožna sklepati, treba je, da so najmenj trije udje navzoči. Ako je komisijni sklep samo z večino glasov storjen, navesti je v zapisniku razdelitev glasov.

O nasvetih, katerim namen je preurediti predložene načrte, naj se ne sklepa, predno se je slišal zastopnik železničnega podjetja.

§. 48.

S pričujočim ukazom razkrepljajo se vsa nasprotna določila prejšnjih ukazov in razglasov.

Popolnem odpravljajo se seosebno :

ukaz od 4. februarja 1871 (Drž. zak. št. 8);

ukaz od 30. avgusta 1877 (Drž. zak. št. 84);

slednjič trgovinska ministerstva in glavnega nadzorstva razglasi, kateri se naznanijo v posebnem razglasu.

Chlumecky s. r.